

## ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

*Кисляк М.С., здобувач вищої освіти-бакалавр 4 року навчання,  
kislyakmaria3@gmail.com*

*Науковий керівник: Криворучко О.М., д.е.н., професор  
Харківський національний автомобільно-дорожній  
університет*

Сучасні умови ринку підкреслюють ключову роль підприємств у функціонуванні економіки.

Відомо, що успіх та ефективність сучасних підприємств, їх швидкий розвиток та рівень конкурентоспроможності в значній мірі залежать від якісної організації та управління логістичною діяльністю.

Логістика визначається як процес планування та реалізації оптимального транспортування та зберігання товарів від місця їх виробництва до пункту їх споживання. Основна мета логістики полягає у своєчасному та економічно ефективному задоволенні потреб клієнтів [5, с. 122].

Стратегічний рівень управління логістичною діяльністю визначає систему метоцільових завдань та напрямів розвитку логістики на підприємстві, а також встановлює принципи оцінки бізнес-процесів. У контексті загальної корпоративної стратегії, підприємства формують набір функціональних стратегій, до яких відноситься і логістична стратегія. Ця стратегія визначає способи реалізації загальної стратегії за допомогою інструментів логістичного управління.

Логістична стратегія спрямована на розвиток логістики через визначення форм і засобів її впровадження на підприємстві, зокрема, шляхом покращення міжфункціональної та міжорганізаційної координації та інтеграції.

Цільові завдання логістичної стратегії включають оптимізацію рівня запасів, скорочення часу переміщення матеріалів і готової продукції, забезпечення високого рівня логістичного обслуговування та мінімізацію загальних витрат у логістичному ланцюжку [2, с. 41-60].

Дослідження наукових робіт, що стосуються розробки логістичної стратегії підприємств, вказує на досягнення українських та закордонних вчених, таких як О.А. Рудківський, Н.Б. Ільченко,

І.М. Пальчик, О.М. Тимошук, О.В. Мельник, О.А. Сьомін, В.О. Шишкін, Дж. Р. Сток, Д.М. Ламберт, В.С. Редько, О.О. Кучмєєв, Є.В. Крикавський та інші.[3]

У своїх працях ці вчені висвітлюють і аргументують необхідність розробки та впровадження логістичної стратегії у виробничо-господарську діяльність підприємств, досліджують різні аспекти цього завдання.

Проте вони мають різні точки зору при класифікації видів цих стратегій, використовуючи різні критерії. Зокрема, традиційна класифікація логістичних стратегій передбачає два основних напрямки:

- "тонка" (або "тоща") логістична стратегія, яка орієнтована на витрати. Ця стратегія базується на управлінні витратами та має за мету здійснення операцій із мінімальними обсягами ресурсів, таких як людські ресурси, простір, запаси, обладнання та час.

- "динамічна" логістична стратегія, яка орієнтована на рівень обслуговування. Ця стратегія полягає в забезпеченні високої якості обслуговування споживачів шляхом оперативної реакції на зміни у вимогах та умовах.

Згідно з цією класифікацією логістичних стратегій, сучасні вчені-дослідники включають до переліку основних видів (окрім двох вже згаданих) ще й логістичні стратегії третього типу. Наприклад, у своїй науковій статті О.А. Рудківський виділяє третім типом логістичну стратегію, яка орієнтована на продуктивність. Ця стратегія «дозволяє врахувати необхідність зменшення логістичних витрат та забезпечення необхідного рівня сервісу, створюючи широкий вибір для потенційних та існуючих клієнтів підприємства» [1, с. 125-131].

У монографічному дослідженні Н.Б. Ільченко зазначено ще один (окрім традиційних двох) тип логістичних стратегій підприємства, який вони називають «третьою стратегією» - стратегічні союзи між постачальниками та замовниками.

Ці стратегії базуються на ідеях інтеграції з метою підвищення ефективності ланцюга постачання через спільну роботу та отримання прибутку від довгострокової співпраці.

Цікавим поглядом на класифікацію логістичних стратегій поділився український вчений В.С. Редько.

Він відзначає, що неможливо визначити типи логістичних стратегій через різноманітність форм і умов логістичного управління.

Однак їх можна розрізняти за рішенням основних логістичних проблем:

- Стратегія інтеграції функцій і процесів.
- Стратегія консолідації (транспорту, складів, запасів).
- Стратегія зменшення, тобто ліквідація запасів.
- Стратегія скорочення циклу.
- Стратегія диференціації обслуговування клієнта.
- Стратегія кооперації у відносинах «постачальник-споживач».

Розробка класифікації логістичних стратегій включає створення системи їх поділу за різними характеристиками або групування згідно з певними ознаками. Одним із ключових аспектів цієї роботи є визначення терміна "логістична стратегія". Згідно з його визначенням, основними ознаками такої стратегії є "основний напрям і комплекс програмних заходів і рішень... (за сутністю)" і "відповідність довгостроковим цілям і бізнес-стратегії підприємства".

Згідно з поглядами О.М. Тридіда та К.М. Танькова [4] формування логістичної стратегії підприємства вимагає системного підходу, зваженості при прийнятті рішень і включає кілька етапів:

- визначення логістичної місії,
- встановлення стратегічних цілей та завдань,
- аналіз логістичного середовища,
- проведення логістичного аудиту та ухвалення стратегічних логістичних рішень

При розробці логістичних стратегій слід враховувати різноманітні чинники на різних рівнях. Зовнішні фактори, такі як зростання конкуренції, міжнародна співпраця, розвиток інформаційних технологій, якість транспортно-складської інфраструктури та екологічні обмеження, мають бути ураховані. Внутрішні фактори, пов'язані з ключовими компетенціями успіху, такі як стратегічна співпраця з контрагентами, організаційно-технічний рівень, використання сучасних інформаційних технологій, власна транспортно-складська інфраструктура, ефективне управління запасами, розвиток логістичної мережі, якість логістичного обслуговування, також потрібно враховувати.

Крім того, слід враховувати похідні фактори, такі як використання сучасних концепцій управління, унікальність у моделюванні стратегій, спрямування на досягнення стратегічних цілей торговельної фірми, участь керівництва фірми у моделюванні логістичної стратегії, реалістичність моделі з урахуванням ринкових

фактів, розгляд можливостей розвитку, таких як інтеграція в логістичні ланцюги, і гнучкість моделі.

Розробка логістичних стратегій включає кілька етапів, таких як:

-Збір вихідних даних і їх аналіз для визначення наявних вантажопотоків, середніх значень та коефіцієнтів нерівномірності.

-Визначення напрямків розвитку підприємства на найближчу і віддалену перспективу.

-Оцінка впливу особливостей бізнесу і товарів на рівень логістичного сервісу.

-Урахування вимог клієнтів до рівня логістичного сервісу.

-Обґрунтування рівня технологій, який слід застосовувати в поточний період і у майбутньому для задоволення потреб клієнта.

Отже, у підсумку можна сказати, що логістика спрямована на об'єднання процесів постачання, зберігання, виробництва та збуту в єдиний комплекс.

У сфері підприємницької діяльності логістика включає в себе аналіз потреб у матеріальних ресурсах для забезпечення виробництва, прогнозування попиту на продукцію та збір інформації про потреби ринку.

Процес формування логістичної стратегії в сучасних умовах бізнесу вимагає системного підходу.

Він базується на всебічному аналізі загальної стратегії компанії та визначенні місця стратегії логістики в системі її управління. Ефективність вибору логістичної стратегії залежить від типу логістичної системи, наявних матеріальних ресурсів та бізнес-стратегії компанії. Справжній успіх полягає у зростанні продажів, покращенні якості логістичних послуг та задоволенні споживачів.

### **Література.**

1. Рудківський О.А. Логістична стратегія підприємства, орієнтована на продуктивність: показники оцінки. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. № 20. С. 125-131

2. Водолажська Т.О. Логістична стратегія підприємства: сутність поняття. *Економіка транспортного комплексу*. 2021. № 37. С. 41-60.

3. Пальчик І.М. Формування логістичної стратегії підприємства у сучасних умовах господарювання. *Ефективна економіка*. 2014. № 11.

URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3575>

4. Логістика. Навчальний посібник / [Трийд О. М., Лазаренкова Г. М., Мішина С. В., Борисенко І. І.]. Київ: Знання, 2008. 566 с.